

Briuselis, 2019 m. kovo 6 d.

**SU JUNGTINĖS KARALYSTĖS IŠSTOJIMU IŠ EUROPOS SĄJUNGOS SUSIJĘ KLAUSIMAI DĖL
TRANSPORTO PRIEMONIŲ, SISTEMŲ, SUDEDAMŲJŲ DALIŲ IR
ATSKIRŲ TECHNINIŲ MAZGŲ TIPO PATVIRTINIMO IR ATSAKYMAI Į JUOS**

2019 m. sausio 8 d. Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba priėmė Reglamentą (ES) 2019/26¹, kuriuo dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos papildomi Sąjungos tipo patvirtinimo teisės aktai².

Šis klausimų ir atsakymų sąrašas yra reglamentu grindžiamos papildomos gairės, taikytinos tuo atveju, jei 2019 m. kovo 30 d. 00.00 (Vidurio Europos laiku) (toliau – išstojimo diena) Jungtinė Karalystė taps trečiaja šalimi ir nebus ratifikavusi susitarimo dėl išstojimo, taigi:

– **nebus taikomas Susitarime dėl išstojimo³ nustatytas pereinamasis laikotarpis**

ir

– **nebus taikomos Susitarime dėl išstojimo išdėstytos nuostatos dėl rinkai pateikiamų prekių.**

Prireikus šis klausimų ir atsakymų sąrašas gali būti atnaujinamas bei papildomas ir turėtų būti skaitomas kartu su Reglamentu (ES) 2019/26 ir pranešimais suinteresuotosioms šalims „Jungtinės Karalystės išstojimas ir ES motorinių transporto priemonių tipo patvirtinimo taisyklės“⁴ bei „Jungtinės Karalystės išstojimas ir ES tam tikrų transporto priemonių ir variklių tipo patvirtinimo taisyklės“⁵, kuriuos Europos Komisija paskelbė atitinkamai 2018 m. sausio 29 d. ir 2018 m. kovo 28 d.

¹ OL L 8, 2019 I 10, p. 1.

² Reglamentas (ES) 2019/26 priimtas įgyvendinant Direktyvą 2007/46/EB dėl motorinių transporto priemonių patvirtinimo, Reglamentą (ES) Nr. 167/2013 dėl žemės ir miškų ūkio transporto priemonių patvirtinimo ir rinkos priežiūros, Reglamentą (ES) Nr. 168/2013 dėl dviračių ir triračių transporto priemonių bei keturračių patvirtinimo ir rinkos priežiūros, Reglamentą (ES) 2016/1628 dėl reikalavimų, susijusių su ne keliais judančių mechanizmų vidaus degimo variklių dujinių ir kietųjų dalelių išmetamųjų teršalų ribinėmis vertėmis ir tipo patvirtinimu, ir Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 dėl rinkos priežiūros.

³ Žr. Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos ketvirtą dalį (OL C 66 I, 2019 2 19, p.1).

⁴ https://ec.europa.eu/growth/content/brexit-%E2%80%93-guidance-stakeholders-impact-type-approval-motor-vehicles_lt.

⁵ https://ec.europa.eu/growth/content/brexit-guidance-stakeholders-impact-type-approval-certain-vehicles-and-engines_lt.

A. IKI IŠSTOJIMO DIENOS SAJUNGOS (ES 27) RINKAI PATEIKTŲ PREKIŲ SAMPRATA

Jei Jungtinė Karalystė (JK) išstos iš Europos Sąjungos (ES) neratifikavusi susitarimo dėl išstojimo, išstojimo dieną Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje nustos būti taikomi Sąjungos tipo patvirtinimo teisės aktai. Tai reiškia, kad nuo tos dienos JK tipo patvirtinimo institucija nustos būti Sąjungos tipo patvirtinimo teisės aktuose nustatyta tipo patvirtinimo institucija. Todėl nuo išstojimo dienos Sąjungos (ES 27) rinkai nebebus galima pateikti gaminių, pagamintų remiantis JK tipo patvirtinimu.

Taigi svarbus kriterijus, pagal kurį nustatoma, kokio masto pasekmes JK išstojimas gali turėti konkrečioms transporto priemonėms, sistemoms, sudedamosioms dalims ar atskiriems techniniams mazgams, pagamintiems remiantis JK tipo patvirtinimu, yra tai, ar gaminys Sąjungos (ES 27) rinkai buvo pateiktas iki išstojimo dienos. Pateikimo rinkai samprata nuosekliai taikoma gaminius reglamentuojantiems Sąjungos teisės aktams – taip siekiama nustatyti konkrečiam gaminiui taikytinus teisinius reikalavimus: gaminys jo pateikimo rinkai momentu turi atitikti taikomų Sąjungos teisės aktų reikalavimus⁶.

Šiuo klausimu Reglamente (ES) 2019/26 primenama, kad transporto priemonės, sistemos, sudedamosios dalys ar atskiri techniniai mazgai turi tenkinti jų pateikimo rinkai momentu taikomus reikalavimus. Todėl pateikimo Sąjungos (ES 27) rinkai samprata turi būti taikoma ir šiame kontekste. Pateikimas rinkai – gaminio tiekimas pirmą kartą už atlygį ar nemokamai, siekiant jį paskirstyti, vartoti ar naudoti Sąjungos (ES 27) rinkoje vykdant komercinę veiklą⁷. Norint pateikti rinkai reikia, kad pasibaigus konkrečiam gaminio gamybos etapui būtų pateiktas pasiūlymas arba sudarytas dviejų ar daugiau juridinių ar fizinių asmenų susitarimas dėl nuosavybės, turto, kuriuo disponuojama, ar kitos nuosavybės teisės, susijusios su tuo gaminiu, perdavimo. Pateikimo rinkai samprata taikoma ne gaminių rūšiai, o kiekvienam konkrečiam gaminiui. Be to, pateikiant rinkai nebūtina, kad gaminys būtų pristatytas fiziškai, tačiau būtina, kad būtų baigtas gamybos etapas⁸.

Šie principai taikomi ES lygmeniu suderintam automobilių pramonės sektoriui, nes suderintuose sektoriniuose teisės aktuose nukrypti leidžiančių nuostatų nenustatyta.

Komplektinių ar nekomplektinių transporto priemonių pateikimo ES 27 rinkai momentu reikia turėti galiojančiu tipo patvirtinimu pagrįstą galiojančią atitikties sertifikatą. Tai reiškia, kad komplektinės ar nekomplektinės transporto priemonės, kurios iki išstojimo dienos buvo pateiktos ES 27 rinkai kartu su galiojančiu JK tipo patvirtinimu pagrįstu atitikties sertifikatu, gali būti toliau teikiamos ES 27 rinkai. Nedarant poveikio nuostatų dėl serijos pabaigos transporto priemonių pateikimo rinkai⁹, registravimo ir

⁶ Žr. Komisijos pranešimą „Mėlynasis vadovas dėl gaminius reglamentuojančių ES taisyklių įgyvendinimo, 2016 m.“ (2016/C 272/01) (OL C 272, 2016 7 26, p. 1).

⁷ Žr. 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2008, nustatančio su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (OL L 218, 2008 8 13, p. 30), 2 straipsnio 2 dalį. Į šį reglamentą įtrauktos nuostatos dėl rinkos priežiūros taikomos atsižvelgiant į Direktyvą 2007/46/EB dėl motorinių transporto priemonių patvirtinimo. Žr. taip pat reglamentus (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013 ir (ES) 2016/1628.

⁸ Daugiau informacijos apie pateikimo rinkai sampratą galima rasti pirmiau minėto pranešimo „Mėlynasis vadovas dėl gaminius reglamentuojančių ES taisyklių įgyvendinimo, 2016 m.“ 2 skyriuje.

⁹ Direktyvos 2007/46/EB 27 straipsnio 3 dalis, Reglamento (ES) Nr. 167/2013 39 straipsnio 3 dalis ir Reglamento (ES) Nr. 168/2013 44 straipsnio 3 dalis. Plg. taip pat Reglamento (ES) 2019/26 preambulės 15 ir 19 konstatuojamąsias dalis.

eksploatavimo pradžios taikymui, nuo išstojimo dienos registruoti ir pradėti eksploatuoti bus galima laikantis Reglamente (ES) 2019/26 nustatytų sąlygų (žr. B skirsnį). Nuo išstojimo dienos transporto priemonės, sistemos, sudedamosios dalys arba atskiri techniniai mazgai ES 27 rinkai gali būti teikiami tik turint Sąjungos (ES 27) tipo patvirtinimu pagrįstą atitikties sertifikatą.

1. Transporto priemonės, sistemos, sudedamosios dalys arba atskiri techniniai mazgai, kurie išstojimo dieną fiziškai yra platinimo grandinėje arba jau naudojami ES 27 rinkoje

A pavyzdys. Padangos, kurias jau turi ES 27 įsisteigęs importuotojas, arba motorinė transporto priemonė, kurią jau turi ES 27 įsisteigęs prekiautojas.

Šie gaminiai laikomi pateiktais Sąjungos (ES 27) rinkai iki išstojimo dienos ir todėl gali būti toliau tiekiami ES 27 rinkai (su sąlyga, kad turimas galiojantis transporto priemonių atitikties sertifikatas) arba toliau naudojami nereikalaujant (naujo) Sąjungos tipo patvirtinimo, iš naujo atlikti ženklinimo / žymėjimo arba gaminio pakeitimų. Tai nedaro poveikio pareigai paskirti naują gamintojo atstovą, kuris būtų įsisteigęs ES 27, jei dabartinis gamintojo atstovas yra įsisteigęs JK ir ketina nuo išstojimo dienos teikti gaminius ES 27 rinkai.

B pavyzdys. Nebaigtas gaminti sunkvežimis, kuris iki išstojimo dienos gamintas Sąjungoje (ES 27) remiantis JK tipo patvirtinimu ir taikant pakopinį gamybos procesą ir kurio turimas galiojantis atitikties sertifikatas, iki išstojimo dienos pateikiamas toliau rinkti arba komplektuoti Sąjungoje (ES 27).

Šis pavyzdys susijęs su transporto priemone, kuriai taikomas pakopinis gamybos procesas, per kurio pirmąjį etapą pagaminama bekėbulė (t. y. nekomplektinė) transporto priemonė. Gaminant sunkvežimį, po pirmojo etapo bekėbulės transporto priemonės tipo patvirtinimą galima išduoti transporto priemonės gamintojui, o vėlesnių (antrojo ir galutinio) etapų patvirtinimą – kėbulo gamintojui (t. y. trečiajam asmeniui). Be to, sunkvežimį, taikydamas pakopinį procesą, gali gaminti tas pats gamintojas. Jei galima laikyti, kad, remiantis dviejų subjektų pasiskirstymo arba naudojimo ES 27 rinkoje tikslais iki JK išstojimo dienos sudarytu komerciniu sandoriu, ES 27 rinkai yra pateikta nekomplektinė transporto priemonė, vadovaujamosi tuo pačiu principu, kuris taikomas A pavyzdyje nurodytiems gaminiams.

2. Transporto priemonės, sistemos, sudedamosios dalys ar atskiri techniniai mazgai, pagaminti trečiojoje šalyje arba Sąjungoje (ES 27) remiantis JK tipo patvirtinimu ir užbaigus gamybos etapą iki išstojimo dienos pateikti ES 27 esančiam importuotojui / gamintojui atstovui arba parduoti ES 27 prekiautojui ar klientui, bet iki JK išstojimo dar fiziškai nepristatyti ES 27 klientui.

Pavyzdys. Remiantis JK tipo patvirtinimu JAV pagamintas ne keliais judančio mechanizmo variklis yra parduotas ne keliais judančio mechanizmo ES 27 importuotojui arba pirminės įrangos gamintojui 2019 m. kovo 28 d. (t. y. pateikimo rinkai ir sandorio sudarymo dieną), bet į Sąjungos muitinę bus atvežtas tik 2019 m. birželio 5 d.

Taikoma tas pats, kas ir 1 punkte aptartiems gaminiams. Pateikimo Sąjungos (ES 27) rinkai diena yra gamintojo ir ES 27 importuotojo arba pirminės įrangos gamintojo

sandorio sudarymo diena su sąlyga, kad iki tos dienos yra baigtas gamybos etapas. Pateikiant rinkai nebūtina, kad gaminys būtų pristatytas fiziškai.

- 3. Iki išstojimo dienos iš trečiosios šalies į JK importuotos arba JK, remiantis JK tipo patvirtinimu, pagamintos transporto priemonės, sistemos, sudedamosios dalys ar atskiri techniniai mazgai, kurie ES 27 pirkėjui vėliau parduodami po išstojimo dienos.**

Pavyzdys. Remiantis JK tipo patvirtinimu Japonijoje pagaminta nekomplektinė transporto priemonė, prie kurios pridėtas atitiktis sertifikatas, parduota JK kėbulo gamintojui 2019 m. vasario 25 d. ir šio į JK importuojama 2019 m. kovo 10 d. Vėliau, 2019 m. balandžio 20 d. JK kėbulo gamintojas ją parduoda ES 27 prekiautojui ir komplektinė transporto priemonė į Sąjungos muitinę atvežama 2019 m. balandžio 30 d.

Šiuo atveju nekomplektinė transporto priemonė Sąjungos (ES 27) rinkai pateikiama po išstojimo dienos, nes pirmojo jos pateikimo ES 27 klientui diena yra išstojimo arba vėlesnė diena. Nekomplektinė transporto priemonė laikoma iš trečiosios šalies importuotu gaminiu ir turės visiškai atitikti Sąjungos teisės nuostatas, taikytinas jos pateikimo rinkai momentu.

Prie gaminių, pateikiamų ES rinkai nuo išstojimo dienos, turi būti pridėdamas atitiktis sertifikatas, pagrįstas ES 27 tipo patvirtinimą išduodančios institucijos išduotu tipo patvirtinimu.

- 4. Po išstojimo dienos trečiojoje šalyje remiantis JK tipo patvirtinimu pagamintos transporto priemonės, sistemos, sudedamosios dalys ar atskiri techniniai mazgai.**

Pavyzdys. 2019 m. balandžio 5 d. Kinijoje, remiantis JK tipo patvirtinimu, pagamintas automobilis parduodamas ES 27 prekiautojui 2019 m. balandžio 15 d. ir į Sąjungos muitinę atvežamas 2019 m. birželio 1 d.

Šiuo atveju automobilis Sąjungos (ES 27) rinkai negali būti pateiktas remiantis JK tipo patvirtinimu pagrįstu atitiktis sertifikatu. Taikoma tas pats, kas 3 punkte aptartiems gaminiams.

- 5. Kaip galima įrodyti pateikimo rinkai iki išstojimo dienos faktą?**

Įrodymas, patvirtinantis pateikimą rinkai, gali būti bet koks atitinkamas dokumentas, įprastai naudojamas sudarant verslo sandorius (pavyzdžiui, jau pagamintų prekių pardavimo sutartis, sąskaita faktūra, prekių vežimo platinti dokumentai ar panašūs komerciniai dokumentai).

Praktikoje tokių įrodymų reikės pateikti, kai atliekamas gaminių, kuriems taikomas toks reikalavimas, importo į Sąjungą (ES 27) tikrinimas, kai tikrinimą atlieka rinkos priežiūros institucijos arba kai jie registruojami. Iš pateiktų patvirtinamųjų dokumentų turi būti įmanoma nustatyti, ar atitinka juose nurodytos ir muitinei pateiktos ar rinkos priežiūros institucijų tikrinamos individualios prekės arba prekės, kurias reikalaujama registruoti, ir jų kiekis, pavyzdžiui, atsižvelgiant į konkrečius gaminių identifikavimo elementus.

B. SAJUNGOS TIPO PATVIRTINIMŲ SUTEIKIMAS PAGAL REGLAMENTĄ (ES) 2019/26

Reglamento (ES) 2019/26 4 straipsnyje nustatyta, kad gamintojas, turintis galiojantį JK tipo patvirtinimą, iki dienos, kurią Sąjungos tipo patvirtinimo teisės aktai nustos galioti Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje, gali dėl to paties tipo Sąjungos (ES 27) tipo patvirtinimo institucijai pateikti Sąjungos tipo patvirtinimo paraišką.

1. Naujas Sąjungos tipo patvirtinimas, suteiktas ir įsigaliosiantis iki išstojimo dienos

Pagal šį scenarijų senasis JK tipo patvirtinimas nustos galioti naujojo Sąjungos tipo patvirtinimo įsigaliojimo dieną.

Reglamento (ES) 2019/26 5 straipsnio 6 dalies trečioje pastraipoje nustatyta, kad transporto priemonės, sistemos, sudedamosios dalys ar atskiri techniniai mazgai, pagaminti remiantis JK tipo patvirtinimu, kuris nustojo galioti suteikus Sąjungos tipo patvirtinimą iki išstojimo dienos, gali būti pateikiami rinkai, įregistruoti ir pradėti eksploatuoti Sąjungoje iki tos dienos, kurią Sąjungos tipo patvirtinimo teisės aktai nustoja galioti Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje. Jei iki tos dienos JK tipo patvirtinimas nustoja galioti dėl kitų priežasčių, transporto priemonės, sistemos, sudedamosios dalys ar atskiri techniniai mazgai gali būti pateikiami rinkai, įregistruoti ir pradėti eksploatuoti Sąjungoje iki Sąjungos tipo patvirtinimo galiojimo pabaigos dienos. Gamintojai transporto priemonių atitikties sertifikato priede turės nurodyti naujojo Sąjungos tipo patvirtinimo numerį.

Reglamento (ES) 2019/26 preambulės 17 konstatuojamojoje dalyje paaiškinama, kad „[k]adangi pateikimo rinkai, registracijos ir eksploatavimo pradžios momentai gali skirtis, šiame reglamente numatyti terminai turėtų būti nustatomi remiantis tuo momentu, kai įvykdomas pirmasis iš šių veiksmų“. Taigi transporto priemonė, sistema, sudedamoji dalis ar atskiras techninis mazgas, pateiktas rinkai iki išstojimo dienos laikantis 5 straipsnio 6 dalies trečioje pastraipoje nustatytų sąlygų, gali būti įregistruotas ir pradėtas eksploatuoti ir išstojimo dieną arba vėliau.

2. Naujas Sąjungos tipo patvirtinimas, suteiktas išstojimo dieną arba vėliau

Tikėtina, kad Sąjungos tipo patvirtinimą išduodanti institucija, laiku, t. y. iki išstojimo dienos, apdoroti visų skirtingų gamintojų paraiškų, nepaisant visų gerų ketinimų, nepajėgs. Todėl gali būti, kad naujasis Sąjungos tipo patvirtinimas, kuriuo pakeičiamas ankstesnis JK tipo patvirtinimas, bus išduotas tik išstojimo dieną arba vėliau.

Tokiu atveju:

- transporto priemonės, sistemos, sudedamosios dalys arba atskiri techniniai mazgai, pagaminti remiantis JK tipo patvirtinimu, dėl kurių to paties tipo pagal Reglamento (ES) 2019/26 4 straipsnio 1 dalį pateiktas prašymas išduoti Sąjungos tipo patvirtinimą ir kurie ES 27 rinkai pateikti iki išstojimo dienos, gali būti įregistruoti ir pradėti eksploatuoti ir išstojimo dieną arba vėliau, kol bus suteiktas naujasis Sąjungos tipo patvirtinimas. Transporto priemonių gamintojai valstybės narės, kurioje siekiama įregistruoti ir pradėti eksploatuoti transporto priemones, kompetentingoms institucijoms turės pateikti įrodymą, kad jie Sąjungos tipo patvirtinimą išduodančiai institucijai pagal Reglamento (ES) 2019/26 4 straipsnio 1 dalį dėl to paties tipo pateikė Sąjungos tipo patvirtinimo paraišką;

- nuo išstožimo dienos transporto priemonės, sistemos, sudedamosios dalys arba atskiri techniniai mazgai, kuriuos ketinama pateikti ES 27 rinkai, gali būti gaminami tik remiantis ES 27 tipo patvirtinimą išduodančios institucijos suteiktu tipo patvirtinimu.

C. PAAIŠKINIMAS DĖL TIPO PATVIRTINIMU, IŠDUOTU PAGAL DIREKTYVĄ 97/68/EB, (NE)GALIOJIMO

Reglamento (ES) 2019/26 20 konstatuojamoji dalis ir 7 straipsnis grindžiami prielaida, kad tipo patvirtinimai, kuriems taikomos Direktyvoje 97/68/EB arba Reglamente (ES) 2016/1628 numatytos išimtys ir pereinamojo laikotarpio nuostatos, tapo nebegaliojantys.

Direktyvoje 97/68/EB straipsnio, lygiavėrčio Reglamento (ES) 2016/1628 30 straipsniui, kuriame nurodoma, kada tipo patvirtinimai tampa nebegaliojantys, nėra.

Tačiau Direktyvos 97/68/EB 10 straipsnio 2 dalyje buvo pateikta nuostata dēl serijos pabaigos, kuri buvo grindžiama principu, kad tipo patvirtinimas, išduotas dēl tam tikro išmetamųjų teršalų ribojimo etapo variklių kategorijos, tampa nebegaliojantis nuo tos direktyvos 9 straipsnio 4 dalyje nurodyto tolesnio išmetamųjų teršalų ribojimo etapo privalomo taikymo rinkos pateikimo tikslais dienos.

Todėl laikoma, kad pagal Direktyvą 97/68/EB suteikti tipo patvirtinimai tampa nebegaliojantys pradėjus pateikiant rinkai privalomai taikyti naujus išmetamųjų teršalų reikalavimus. Tai atitinka Reglamento (ES) 2019/26 7 straipsnio nuostatas.

* * *